

**„Közösségépítés és kohézióerősítés
Felsőtárkány és
a szomszédságában lévő településeken”**

TOP-5.3.1-16-HE1-2017-00015

2019. február

SZÉCHENYI

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Közösségi interjúk Felsőtárkány településen

Bevezetés

A „Közösségépítés és kohézióerősítés Felsőtárkány és a szomszédságában lévő településeken” című projekt az Eger Térsége Fejlesztési Egyesület, a Felsőtárkány Község Önkormányzata és a Felsőtárkányi Közművelődési Intézmény konzorciumi együttműködésében valósul meg. A projekt keretében tervezett tevékenységek az Eger Térsége Fejlesztési Egyesület tagtelepülésén, Felsőtárkányban kerülnek megvalósításra a 2018. október 15. és 2022. július 31. közötti időszakban.

A projekt hosszú távú célja a közösségfejlesztés, a helyi társadalomhoz való tartozás elősegítése, hogy mindenki közösségi és társadalmi beágyazottságban éljen, legyen esélye és lehetősége saját életfeltételeinek javítására, valamint legyen képes a közös cselekvésben való részvételre, hiszen a közjóért folytatott, lokális társadalmi csoportokban zajló közösségi cselekvés a részvételi demokrácia fő megnyilvánulási formája. A részvétel – csakúgy, mint a közösséghez tartozás – megvalósulhat önmagától is, jelen projekt esetében azonban lehetőség nyílik szakmai beavatkozásra, rásegítésre. Így a projekt segítségével, iránymutatásával, a helyi erőforrások fejlesztésével a későbbiek folyamán az adott közösség és tagjai képessé válnak a helyi igényeknek megfelelő programok, rendezvények, kezdeményezések megvalósítására.

A projekt eredményeként fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom

megerősödése segíti a helyi közösségi konfliktusok megoldását, erősödik a civil aktivitás, valamint a településhez, térséghez való kötődés. Az együttműködések következtében új erőforrások aktivizálódnak, melyek minőségi változást hozhatnak a közösség életében.

A helyi identitás és kohézió erősítése érdekében közösségfejlesztő programok megvalósítására kerül sor. A felmérés és a tervezés, valamint a kapcsolatépítés első lépése a közösségi interjúk elkészítése, amely megalapozza a helyi emberekkel együttműködve végzett munka sikerét.

A közösségi interjúk célja

A beszélgetés célja a lakosság megszólítása, bevonása a pályázat előkészületeibe, valamint a helyi közérzet, az egyén és közösség kapcsolatának feltérképezése. Azt a célt próbáltuk megvalósítani, hogy a település aktív személyiségeit beszélgetésre invitálva kialakítsunk egy aktív magot, akik segítségével egy önmagáért tenni akaró közösség jöhet létre. Szerettük volna elérni, hogy a megszólítottak érezzék, hogy a véleményük fontos és tehetnek valamit a közösségért. Az interjúk segítségével körvonalazódott egy kép a helyi identitás tartalmáról, a helyi fejlesztési elképzelésekről és erőforrásokról. Így azok jó alapot jelentenek az elkövetkezendő közösségi beszélgetések témáira vonatkozólag.

A közösségi interjúk kivitelezése

Ez az első alkalom, hogy Felsőtárkány lakosságát közösségfejlesztési folyamatban való részvételre buzdítottuk. A közösségi interjúk a Faluházban, az interjú alanyok otthonában, vagy egyéb előre egyeztetett helyszíneken

nyugodt környezetben zajlottak. A közösségi interjúk kezdeményezését a szakmai vezető és a közösségyszervezőn kívül néhány önkéntes bevonásával végeztük, négy-szemközti kötetlen beszélgetés formájában. A helyi köz-művelődési szakembereket a lakosság jól ismeri, így nem jelentett gondot beengedni a kérdezőket az otthonukba. Igyekeztünk úgy alakítani a körülményeket, hogy nyugodtan tudjunk beszélgetni, amikor nem sürget sem az idő, sem más zavaró tényező.

Az interjúk lefolytatására 2019 januárjában került sor, összesen 30 fő bevonásával. Az első körben a helyi közösségi élet ismert vezetőit, a település véleményformálóit kerestük föl. Miután ismertettük velük a felkeresés célját, felkértük őket egy kötetlen beszélgetésre. Második körben a Faluházban az aktuális rendezvényekhez, programokhoz kapcsolódóan került sor az interjúkra. A házban heti rendszerességgel néptánc oktatás folyik, így a táncórák végén a várakozó szülőket céloztuk meg interjúalanyként. Péntekenként a Zenekuckó foglalkozás alkalmával pedig a kisgyermekes anyukákat kérdeztünk meg a megadott kérdéskörrel.

A személyes beszélgetések alkalmával az emberek megnyíltak és szívesen mondták el véleményüket, többnyire lelkesen és lelkiismeretesen válaszoltak a feltett kérdésekre. Együttműködőek, kíváncsiak voltak. Az interjúalanyokat minden alkalommal megkértük, ajánljanak ők is olyan személyeket, akik segítségére és együttműködésére szintén számíthatunk. Felhívtuk a figyelmet a későbbi együttműködésre, a közösségi beszélgetéseken való esetleges részvételre. Igyekeztünk világossá tenni, hogy egy közösségi cselekvés indul, aminek tartalmát és mód-szereit az itt élők tervezik meg és együtt is valósítják

meg, s hogy ebben a folyamatban az ő személyes részvételüket kiemelten fontosnak tartjuk.

A beszélgetések alatt nem készítettünk felvételt, hogy az ne zavarja meg az interjúalanyt, de a beszélgetéseket követően jegyzeteket készítettünk, melyek tartalma személyhez kötődően nem került nyilvánosságra. Az interjúkat a közösségfejlesztők a szakmai vezető segítségével összegezték.

A közösségi interjúk tapasztalatai

A közösségi interjúk során az alábbi három kérdés köré csoportosítottuk a beszélgetést:

- Mit jelent számára itt élni? (Mi a jó az itteni életben, és mi az, ami kevésbé jó?)
- Min változtatna és hogyan?
- Ő maga mivel tudna hozzájárulni a változtatásokhoz?

E három kérdés megválaszolása alapvető segítséget jelent számunkra abban, hogy ki tudjuk jelölni a fő irányvonalakat a közösségfejlesztés további folyamatát illetően. A közösségi interjúk során a megkérdezettektől az alábbi válaszokat kaptuk:

Mit jelent az Ön számára Felsőtárkányban élni? (Mi a jó az itteni életben? Mi a rossz?)

A jó levegőt, a természet közelségét szinte minden interjúalany megemlítette. A legtöbb ember szereti az erdő közelségét, a sok lehetőséget a kirándulásra, a természetben való kikapcsolódásra:

- „Itt élni maga a nyugalom.”

- „Jó levegő, csodálatos környezet, közel a természet. Barátságos emberek.”

Emellett nagy vonzerő Eger közelsége is. Kiemelt pozitívum a közoktatási intézmények jelenléte (bölcsőde, óvoda, iskola), ezért a gyerekek szempontjából ideális hely Felsőtárkányban felnőni. Egészen kiskoruktól kezdve ismerik egymást, együtt mennek az óvodából az iskolába. Ez ad egyfajta biztonságot a szülőknek, gyerekek egyaránt. A gyerekek olyan gyerekkort élhetnek, amiről a szülők álmodtak: társaságban, együtt játszva, jó levegőn felnőve.

- „Nagyon jó, hogy van közösség, nem úgy, mint a nagyvárosokban.”
- „A gyerekeknek biztonságot ad, hogy ismerik egymást.”
- „A számunkra lehető legjobb helyen élünk most, úgy érzem. A gyermekeink biztonságban vannak, és olyan gyermekkor tudunk nekik itt biztosítani, amit mindig akartunk. A mi korosztályunk és az utca közössége is kiváló, számíthatunk a szomszédokra minden tekintetben.”

A közösségi életet jónak ítélik, évről évre egyre színeesebb, minden korosztályt felölelő programokon lehet részt venni. A már jó ideje nagyon színvonalas, és „meszse földről” turistákat idecsalogató rendezvények (Rétesnapok, Úszó Alkalmatlanságok) is nagy vonzerővel bírnak a helyiek szemében. Ugyanilyen fontos az a rendezvények is, melyek elsősorban a helyi lakosságot szólítják meg (pl. Gyertyafényes piknik). Ezek a programok újabb közösségek jönnek létre, kovácsolódnak össze. Az „összetartó helyszín” a közösségi élet első-

számú színtere egyértelműen a Tópart, ezt kivétel nélkül mindenki megemlítette. Az egyik legnagyobb rendszeres közösségi rendezvény a táncház, ahol közel kétszáz ember is megfordul, melynek már híre ment a megyében is. A táncház egy tipikusan olyan rendezvény, ahol generációk találkoznak és tanulnak egymástól.

Nagyon sok az ún. „gyüttment” Felsőtárkányban. Folyamatosan költöznek be, nem csak a környező településekről, az ország más részeiről is. Főleg kisgyermekes családok, akik új lendületet, lelkesedést hoznak. Visszajelzések szerint ők a legaktívabb tagjai a közösségeknek.

A fiatalok azt is kiemelték, hogy „él a település”, hiába Eger közelsége, Felsőtárkány nem egy alvó település, és nem is elöregedő, mint sok más falu a környéken. Településünkön sok a fiatal, a környező településekből is rendszeresen járnak ide a diákok, pl. a néptáncegyüttesbe. Az iskola is aktív közösségfejlesztő, rendszeres programokat szerveznek, pl. bál, ünnepségek.

A fiatalok kiemelték, hogy Felsőtárkány „igazi otthon”, mely biztonságot és barátokat jelent, és ha már el is kerültek a településről, mindenki örömmel jön vissza akár évek múlva is. Összességében családbarát, élhető helyként tekintenek a helyiek a településre, nagyon szeretik és értékelik is a mindennapokban.

- „Családias, békés, egy gyöngyszem.”
- „Számomra Felsőtárkányban élni a teljes célba érést jelenti.”
- „Városi színvonal falusias környezetben!”

- így fogalmazott egy lakos, és azt hisszük, ez egy nagyon is találó mondat.

Min változtatna és hogyan?

A legtöbb változtatást a fiatal korosztály számára szeretnék. Vélemények szerint jó lenne egy helyi közösségi tér, ami csak az övék, ahová iskola után vagy este is elmehetnének. A fiatalok csoportjának hangadóit kell megtalálni, akik útján kis közösséget létrehozva eredményeket lehetne elérni ez ügyben. Az intézmények közötti jó kapcsolat és kommunikáció érdekében csapatépítő eseményekre lenne szükség, melyek szervezésében többen is részt tudnának vállalni. Szívesen megismernék a helyi lakosságot, felfedeznék azokat az embereket, akik valamilyen tehetségesek, vagy kiemelkedők.

Eger közelségét pozitívumként emlegették, de a buszközlekedésre nagyon sokan panaszkodtak. Azoknak, akik napi szinten eljárnak a településről, olykor nagy szervezést igényel az Egerbe való bejutás. Különösen nehézkes hétvégén és az esti órákban közlekedni Eger és Felsőtárkány között. A közlekedéskultúra hiányát szintén gyengeségként fogalmazták meg a megkérdezettek. Nagyon kevés a zebra, és a biciklis közlekedés szinte életveszélyes a főúton. Fontos volt meghallgatni ezeket a problémákat is, mert ebből körvonalazódott egy igény, amire építeni tudunk, és amiből ki tudunk indulni a cselekvési terv elkészítésénél.

Mivel tudna hozzájárulni a változáshoz?

A megkérdezettek többsége önkéntes munkájával bármikor szívesen hozzájárulna a közösségi élet szervezéséhez, örömmel részt vállalna egyrészt az ötletelésben, másrészt a különböző közösségi programok lebonyolításában. A legtöbben tudásukat, ismereteiket osztanák meg, mint pl.:

hagyományápolás, tánctanítás, egészségmegőrző előadás, ismeretterjesztő előadás, kézművesség, környezettudatos életforma bemutatása.

A tánc tanítása településünkön széles réteget ölel fel, ennek a hagyománynak az ápolása, megtartása nagy feladat. A csoport vezetői elkötelezett hívei annak, hogy ezt továbbadják a fiatal korosztálynak.

Összefoglalás

Életkortól függetlenül minden megkérdezett elmondta, hogy szeret Felsőtárkányban élni, elsősorban a tiszta, nyugodt, jó levegő miatt. A lakosság szereti a rendezvényeket, sokan aktívan részt is vállalnak a különböző programok megvalósítása során. A megkérdezettek nagyobb része jól tájékozott a település és az itt zajló eseményekkel kapcsolatban. Voltak olyanok, akik konkrét ötletekkel érkeztek azzal kapcsolatban, hogy egy-egy adott megszervezésre kerülő programot mivel lehetne még pluszban kibővíteni. Többeknek eszébe jutott, hogy a környező települések irányába is lehetne nyitni és meginvitálni őket egy-egy megszervezésre kerülő alkalomra, vagy szomszédolás keretében ők is szívesen meglátogatnák a környező települések rendezvényeit, szerveződéseit.

Elmondható azonban, hogy a rendezvényeken mindig ugyanazok az aktív tagok vesznek részt, így központi célként tűztük ki az önkéntesek körének bővítését. Szeretnénk tovább invitálni és buzdítani a lakosságot, hogy megérezzék, milyen pozitív dolog közösséghez tartozni, egy közösségért tenni.

Összességében tanúságos és igazán jó élmény volt találkozni ezekkel az emberekkel, akiktől sok segítséget kaptunk az előkészítési munkához. A tervezési folyamat következő elemei, a közösségi beszélgetések és közösségi felmérés kapcsán tovább szűkíthetjük a kört és konkretizálhatjuk a közösség elvárásait, mely alapján elkészíthetjük a Helyi Cselekvési Tervet.

Ez úton köszönjük minden résztvevőnek a segítséget, hogy válaszaikkal hozzájárultak a projekt sikeres megvalósításához és a közösség fejlesztéséhez.

Készítette:

Jordán Péter, szakmai vezető

Buzás Eszter és Tichy Rita, helyi közösségfejlesztők